

DET
HÄNDE
MIG

- Jag andas med någon annans lungor

Carolina Wallin, 27, lider av en obotlig sjukdom som gjorde att hennes lungor slutade fungera. För tre år sedan fick hon nya, genom en transplantation, och idag mår hon bra. Men det har tagit tid att våga tro och förstå att hon faktiskt ska leva.

AV PETRA KJELLSTROM FOTO: EMMA MATSSON

• Carolina Wallin kommer raskt gåendes genom Södermalms folkmyller. Hon är klädd i en skinnjacka och har en grön halsduk svept kring halsen, den framhäver hennes gnistrande blågröna ögon. Carolina slår sig ned på en bänk i solskenet. Hon utstrålar energi och kraft. Ingen hade någonsin kunnat ana att hon – som ser ut som hälsan själv – för bara några år sedan var sängliggande och dödligt sjuk.

– Jag skulle egentligen varit död idag. När jag föddes sade läkarna till mina föräldrar att det var femtio procenters chans att jag skulle få uppleva min tioårsdag, säger hon med stadig röst.

Carolina lider av en svår variant av sjukdomen cystisk fibros, vilken betyder att hennes lungor fylls av slem och till slut slutar fungera. För tre år sedan genomgick hon en lungtransplantation och idag mår hon bra. Hon kan äntli-

gen andas utan syrgas, skratta utan att svimma och gå i trappor utan att bli andfådd. Och framförallt så har hon fått livet tillbaka.

Ända sedan unga år har Carolina ätit mediciner och behövt vård. Tretton år gammal började hon känna av slemmet i lungorna och var andfådd dygnet runt. Hennes antibiotikabehandlingar blev allt tätare och hon fick lägga mer tid på andningsgymnastik – ett sätt att andas för att få upp slemmet och spotta ut det. Ju äldre Carolina blev, desto stämre blev hälsan.

Efter gymnasiet blev hon mycket dålig och orkade knappt någonting. Dagarna gick i stort ut på att göra and-

”Läkarna sade att det var femtio procenters chans att jag skulle få uppleva min tioårsdag”

ningsgymnastiken. Hon mödde okej några dagar varje månad.

– Dessa dagar blev mitt liv. Då kunde jag fullproppad av värtabletter dricka vin med mina kompisar eller shoppa på stan. I efterhand förstår jag knappt hur jag hittade motivationen att orka. Jag tror att det var min oerhörda skräck över att inte få någon luft och kvävas, som gjorde min livsvilja så pass stark.

Till slut orkade Carolina knappt gå uppför trapporna hemma och fick sova sittande med hjälp av en kudde. Om hon låg ner samlades för mycket slem i lungorna. När hon låg inlagd på sjukhus – som så många gånger tidigare – tog hennes läkare för första gången upp frågan om lungtransplantation.

– Jag kommer ihåg hur jag satt i >

DET HÄNDE MIG

Efter några veckor med de nya lungornas hammade Carolina i ett lyckorus.

ALLT BÄTTRE BEHANDLING

■ I Sverige finns för närvarande cirka 575 kända fall av cystisk fibros. Sjukdomen gör att slemkörtlarna utsöndrar ett tjockt, segt slem som täpper till de små luftrören i lungorna. Det leder till andningsbesvär och hosta. Slemmet blir en grogrund för bakterier, vilket leder till upprepade lunginflammationer. Det sega slemmet i bukspottkörteln hindrar ämnen som är nödvändiga för matspjälkningen att nå tarmen, vilket ger ett försämrat näringsupptag. Sjukdomen kan inte botas men med intensiv behandling kan många personer leva ett relativt normalt liv långt upp i vuxen ålder.

Källa: Riksförbundet cystisk fibros

Vill du veta mer om donationer? donationsradet.se

- Jag satt på Riche med slangen i näsan

forts sjukhussängen och grät av lycka när hon berättade det. För första gången på länge kände jag att det fanns hopp.

Carolina fick genomgå mängder av prover och undersökningar. För att bli kandidat måste man vara så pass sjuk att man anses ha endast två år kvar att leva. Samtidigt måste kroppens övriga organ vara friska nog att klara av transplantationen. Hon visade sig vara en solklar kandidat. Men när läkaren berättade om alla risker blev Carolina rädd och osäker. Hon valde till slut att tacka nej och återvända hem. Och började mot alla odds att må bättre.

Två år passerade innan Carolina började må sämre igen. Hon blev inlagd på sjukhus och för första gången blev hon rädd för att dö. Läkare frågade henne om hon ändrat sig angående transplantationen. Och det hade hon. Väntan på samtalet om en matchande donator började. När hon hade ork försökte Carolina leva som vanligt. För att få syre var hon tvungen att vara kopplad till en syrgastub dygnet runt.

- Jag satt med mina kompisar på restaurang Riche med den där jäkla slangen i näsan och försökte ha trevligt. Men i mina tankar fanns inte så mycket annat än det livsavgörande samtal jag väntade på.

Väntetiden för en transplantation brukar vara cirka ett halvår. Efter åtta

månader började Carolinas livsgnista tyna bort. Hon orkade ingenting längre och hoppet kändes långt borta. Så kom äntligen samtalet - man hade hittat en donator med lungor som matchade. Carolina fick åka ambulans i ilfart till Bromma flygplats. Därifrån gick resan till Lund.

- Jag kände mig lugn samtidigt som jag var fruktansvärt nervös för att jag inte skulle hinna fram i tid. Men det gjorde jag. Jag minns hur jag vinkade hejda till min familj och pojkvän på väg in i operationssalen med orden "vi ses snart".

Fyra dygn senare vaknade Carolina med ett stort ärr på bröstet. Transplantation hade gått bra. Hon fick stanna några veckor för att se till att kroppen anpassade sig till de nya organen och för att lära sig om de nya medicinerna. Successivt kopplades slangarna bort och Carolina fick åka hem. Hem, till ett nytt liv, som hon aldrig upplevt tidigare.

Av läkarna fick Carolina uppmaningen att vara försiktig det första halvåret. Hon kände sig lite rädd veckorna direkt efter transplantationen, men rädslan släppte snabbt. Hon

hamnade i ett lyckorus, allt kändes överkligt.

- Jag hade varit sjuk så länge att jag hade glömt hur det kändes att ta ett djupt andetag utan att det knastrade av slem. Jag låg och lyssnade efter de ljuden, och kunde inte tro att de var borta. Men de hade försvunnit.

Carolina kunde nu själv gå uppför trappan till sin lägenhet, gå ut och dansa med sina vänner eller sova liggande bredvid sin pojkvän. Trots

läkarnas uppmaning hade hon det inte helt lätt med att ta det lugnt. Hon hade ju fått ett nytt liv och det gick inte att bara sitta hemma i sex månader. Studierna fick vänta, men det sociala livet var inte lika enkelt

att hålla sig ifrån. De tre första månaderna var konstant lycka.

- Jag var så glad, och kunde nu för första gången skratta på riktigt, utan att hosta. Mitt skratt var helt nytt och mina vänner påpekade att det lät väldigt roligt. Allt kändes fantastiskt.

Sedan följde år av anpassning till det nya livet. Det var både en härlig och jobbig tid. Tidigare hade Carolina aldrig vågat drömma om framtiden, ett yrke eller en egen familj eftersom hon

"Jag hade glömt hur det kändes att andas utan att det knastrade av slem"

DET
HÄNDE
MIG

Eftersom hon vet
mycket om livet
och sjukhus vill
Carolina arbeta
som sjukhuskurator.

**"Någon har
räddat mitt liv"**

- Gåvan jag fått är obeskrivlig

forts aldrig hade trott sig få uppleva det. När det första lyckoruset ebbat ut så började känslor hon tidigare inte haft kraft att ta tag i bubbla till ytan. Omställningen var enorm och hon var tvungen att gå i terapi för att kunna hantera alla de nya känslorna. Hon hade ju alltid varit sjuk och visste inte hur det kändes att leva ett friskt liv.

- I efterhand kändes sjukdomstiden som ett stort trauma. När jag var mitt uppe i den handlade det bara om att överleva, det fanns inte tid för reflektion och rädsla. Med hjälp av en terapeut tog jag tag i allt och började forma min friska identitet.

Nu är hon nyexaminerad socionom och i full fart med att söka jobb. Drömyrket är ett arbete som sjukhuskurator. Mycket på grund av att hon känner sig hemma i sjukhusmiljöer och vet vad som är viktigt om man befinner sig i en svår situation.

- Jag har alltid känt att jag vill ge tillbaka till det samhälle, som har givit mig så oerligt mycket.

Detta blev min väg. I framtiden skulle jag även vilja skriva en bok om mina upplevelser.

Idag mår Carolina bra och hennes kropp har helt anpassat sig till lungorna och de nya medicinerna. Hon känner inte av några biverkningar längre. Varje månad är det provtagningar, för att hålla koll så att inga infektioner finns i kroppen. Immunsvaret är nämligen nedsatt, vilket gör Carolina extra känslig om hon blir sjuk.

Sjukdomen cystisk fibros bär hon fortfarande på, men de nya lungorna är helt friska. Hon har knappt varit förkyld efter transplantationen och 70gar och springer på fritiden. Något som var helt omöjligt för några år sedan.

- Gåvan jag fått är obeskrivlig och jag vill att alla ska vara medvetna om vikten av att donera organ. Någon har räddat mitt liv och för det är jag evigt tacksam, säger hon och ler stort. ●

EN TRANSPLANTATION SOM OFTA GÅR BRA

■ Prognosen efter en lungtransplantation är idag god och har förbättrats under de senaste åren. Närmare 60 procent lever i tio år eller mer. Nya mediciner och metoder har tillkommit sedan starten för 20 år sedan. Forskning pågår, både för att ta fram nya mediciner och för att utöka möjligheterna att tillvarata fler lungor och bevara dem under fler timmar innan man opererar in dem hos mottagaren.

■ Den första transplantationen i Sverige genomfördes år 1990.

■ Avstötning är kroppens naturliga reaktion på ett nytt organ. Avstötnings måste alltså från första början, och för all framtid, förhindras genom medicinering. Avstötning är vanligast under det första året efter transplantationen, och i synnerhet under de första månaderna. Det kan dock förekomma även många år efter transplantationen.

Källa: Universtitetsjukhuset i Lund

Skriv till oss
VILL DU OCKSÅ BERÄTTA
DIN HISTORIA I AMELIA?

Maila på: red@amella.se
Döp maillet:
Det hände mig

